

//Актуальні проблеми економіки. – 2009. №9.

*Познякова А.В., магістр
Київський національний торговельно-економічний університет
м. Київ, Україна*

ВДОСКОНАЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ ПОТОЧНИМИ ВИТРАТАМИ ПІДПРИЄМСТВ ТОРГІВЛІ

Необхідність ефективного управління витратами зумовлена бажанням керівників досягти стабільних показників діяльності підприємств за умов динамічної економіки. Ключовим фактором успіху в управлінні витратами є синергія інформації в результаті взаємодії відділів і служб підприємства, а також менеджерів різних рівнів управління. Недостатнє висвітлення практичних аспектів управління витратами в науковій літературі та важливість проблематики планування витрат підприємства в умовах нестабільності зумовили актуальність теми дослідження.

Синергія – це комбінована дія двох або більше чинників, яка характеризується тим, що їх об'єднана дія істотно перевершує ефект кожного окремо взятого компонента їх суми.

Інформація у широкому розумінні - абстрактне поняття, що має безліч значень, залежно від контексту. Згідно зі ст. 1 Розділу 1 Закону України «Про інформацію», затвердженого Постановою ВР від 02.10.1992 р. №2658-XII під інформацією розуміють документовані або публічно оголошені відомості про події та явища, що відбуваються у суспільстві, державі та навколишньому природному середовищі [1].

У науковій економічній літературі не існує єдиного визначення термінів «синергія» та «інформація». З погляду різних галузей економіки, ці поняття описуються своїм специфічним набором ознак.

З позиції менеджменту економічна (витратна) синергія пов'язана зі зниженням витрат на виробництво і продажем продукції (послуг) за рахунок використання тих самих інженерних підрозділів для проектування, більш щільного завантаження наявних виробничих потужностей, каналів розподілу, утилізації відходів тощо. У такому разі поєднання виробничих процесів істотно скорочує витрати порівняно з кожним окремим процесом [2].

У бухгалтерському аспекті В.А. Кузнецовою вперше визначено синергію облікової інформації «як підвищення ефективності інформатизації системи управління суб'єкта господарювання за рахунок синергетичного ефекту в

результаті поєднання й інтеграції теоретичної, методологічної та організаційної складових, формування та об'єднання всього спектра облікової інформації в єдину систему» [3]. Науковцем досліджено синергію облікової інформації для цілей управління підприємством, проте ефективність управління забезпечує не тільки облікова інформація.

Проте, якщо мова йде про управління підприємством у цілому і витратами зокрема, то необхідно дослідити синергію не тільки облікової інформації. Доцільним буде і визначення й інших факторів та дослідження їх впливу на загальний ефект від синергії інформації. На нашу думку фактори, які у взаємодії підвищують ефективність інформаційного забезпечення в управлінні витратами підприємства, доцільно розподіляти залежно від сфери їх виникнення на дві групи: фактори внутрішнього та зовнішнього середовища (рис. 1).

Рис. 1. Вплив і взаємодія факторів, які підвищують ефективність інформаційного забезпечення в управлінні витратами

Достовірна, повна, оперативна, інтегрована інформація про витрати підприємства є підґрунтям прийняття ефективних управлінських рішень у сфері управління витратами. Акумуляована інформація, утворена у відділах і службах підприємства, оброблена та презентована відповідним чином на

ЕКОНОМІЧНИЙ БЛОК ДОСЛІДЖЕНЬ

запит користувачів кваліфікованими економістами, набуває синергетичного ефекту. Іншими словами, підвищується ефективність інформації в результаті її інтеграції [4].

Інформаційна система характеризується комплексністю, оперативністю і систематичністю, високим ступенем оцінок якості інформації, а також високим коефіцієнтом повторного використання. Але на більшості підприємств інформаційна система не створює передумов для достатнього економічного обґрунтування управлінських рішень. На таких підприємствах вона характеризується значним обсягом і нераціональністю потоків інформації. На збір, формування, обробку та інші операції витрачається 40 % бюджетного робочого часу управлінських працівників.

Аналіз сучасного стану інформаційно-методичного забезпечення управління витратами, виділення їх недоліків та переваг викликає необхідність впровадження в практичну діяльність підприємств принципу комплексного формування інформаційних облікових потоків, який відповідатиме сучасним вимогам щодо повноти та достатності інформаційного забезпечення управління. На нашу думку, принцип комплексного формування інформаційного забезпечення повинен:

- передбачати диференційований підхід до відбору інформації залежно від рівня ієрархії системи управління та розподілу відповідальності;

- відповідати встановленим параметрам ефективності, що передусім передбачають оптимізацію у відборі даних під час побудови інформаційного облікового потоку.

Визначений принцип формування інформаційного забезпечення управління витратами реалізовується через інформаційно-облікову модель із виділеними параметрами.

У вітчизняній літературі в багатьох випадках стверджується, що за допомогою бухгалтерського обліку досягається ціль, яка пов'язана з процесами управління [5]. Оцінка та аналіз внутрішньої інформації щодо місць виникнення, величини витрат, видів діяльності, центрів відповідальності є основою інформаційного забезпечення управління витратами на рівні підприємства.

Базою для формування інформаційного забезпечення управління поточними витратами є оперативний (оперативно-технічний), статистичний та бухгалтерський облік як складові системи господарського обліку підприємства. Саме в цьому середовищі формується управлінський облік, який традиційно називається обліком тільки через те, що основним його джерелом є облікова інформація.

Управлінський облік - це підсистема управління, що здійснює такі функції: інформаційну, оцінювання, контрольну та аналітичну. Він надає інформацію для прийняття рішень, планування і регулювання витрат підприємства [6].

Інформаційною базою для управлінського обліку слугує оперативний та бухгалтерський облік. При цьому, управлінський облік передбачає формування та обробку інформації за двома напрямками: до першого відносяться такі показники фінансово-господарської діяльності, як обсяг товарообороту, джерела доходу, витрати за елементами, прибуток, середні

товарні залишки (грн., дні), середньооблікова чисельність персоналу, товарооборот на одного працівника, дохід від реалізації товару на одного працівника, середньомісячна зарплата, дохід на 1м² торговельної площі; другий складається з системи показників-індикаторів оцінки фінансового стану підприємства (показники майнового стану, ділової активності, ліквідності, прибутковості, платоспроможності підприємства, ефективності використання трудового потенціалу).

Аналітичний облік по групах поточних витрат має вестися щомісячно наростаючим підсумком з початку року. Крім того вважаємо за доцільне задля підвищення ефективності управління та планування витрат підприємства постійно здійснювати і такі види аналізу як:

- Авс-аналіз (по групах та в межах кожної статті витрат);
- Аналіз розподілу поточних витрат на умовно-постійні та умовно-змінні витрати залежно від ступеня реагування на зміну обсягів товарообороту;
- Аналіз показників ефективності здійснення поточних витрат (витратовіддача, витратомісткість, ефект операційного важеля, рентабельність).

Запропоноване групування поточних витрат і їх аналіз дозволить керівництву торговельного підприємства:

- Своєчасно мати інформацію щодо суми витрат по кожному виду товару, що дозволить визначати гранично можливе зниження ціни;
- Встановлювати торговельну націнку диференційовано по кожному виду товарів;
- Визначити групи нерентабельних товарів та припинити їх подальшу реалізацію;
- Підвищити конкурентоспроможність торговельного підприємства.

Перевага даного групування витрат в управлінському обліку полягає в тому, що крім інформації за статтями витрат, формується інформація та здійснюється контроль за центрами відповідальності та по товарно-груповій витратомісткості.

Ведення таких груп рахунків управлінського обліку формує потужний інформаційний масив, але сучасні інформаційні технології дозволяють досить швидко обробляти інформацію. Незважаючи на великі витрати з підготовки управлінської інформації, вигода від її використання виявиться набагато більшою і, зокрема сприятиме підвищенню ефективності процесу планування витрат підприємства на перспективу.

Література

1. Закону України «Про інформацію» від 02.10.1992 р.
2. Менеджмент у державних організаціях [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://ubooks.com.ua/books/0007/inx10.php>.
3. Кузнецова С.А. Синергія облікової інформації в управлінні діяльністю суб'єктів господарювання: автореферат. [Електронний ресурс]/ С.А.Кузнецова; Держ. Вищ. Навч. Закл. «Київ. Нац. екон.ун-т ім. В. Гетьмана». – К.,2009.-35 с.
4. Кондратюк. О.М. Синергія інформації в управлінні витратами підприємства// Економіка та підприємництво, 2010.-№5.-С.-134-138.

5. Чацкис Е.Д., Лысюк А.Н. Бухгалтерский учет: основы теории и практики. – Д.: Сталкер, 1999.

6. Качмарик Я.Д. Інформаційно-методологічні аспекти формування стратегії управління витратами підприємства/ Науковий вісник, 2007. – С.-253-257.

*Попель С.А., аспірант
Хмельницький національний університет
м. Хмельницький, Україна*

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОГО РОЗВИТКУ ПЕРСОНАЛУ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Кожна країна має свою специфічну модель професійно-технічної освіти персоналу, яка відрізняється одна від одної за принципами й масштабами підготовки, за джерелами фінансування та змістом. Однак, єдиною для них характерною рисою є безпосередній вплив ринкових сил, оскільки, саме ринок визначає, яке навчання потрібне компанії і як адекватно оцінити необхідні вміння та спроможності персоналу.

Дослідженням питання професійного розвитку персоналу займалася велика кількість науковців серед яких слід відзначити таких, як: В. Базилевич, О. Бородіна, Д. Богиня, С. Бузановський, Н. Бутенко, Г. Воронцова, Й. Завадський, Є. Качан, В. Куценко, С. Мочерний, Б. Шелегеда, Г. Щокін. Однак, не часто об'єктом дослідження українських науковців стає аналіз зарубіжного досвіду підготовки працівників та можливість його використання в Україні, що і породжує необхідність проведення досліджень в даному напрямі.

У різних країнах світу існують свої системи підготовки робітничих кадрів, що відрізняються за принципами й масштабами підготовки, джерелами фінансування та змістом навчання. За принципами організації існуючі системи підготовки робітничих кадрів можна об'єднати в чотири основні групи: 1) ліберальна (кон'юнктура попиту та реалізація визначаються фірмами); 2) некооперативна (є поєднанням елементів різних систем професійної підготовки); 3) модель державного втручання (провідну роль відіграє держава); 4) дуальна система професійного навчання персоналу (зміст теоретичного навчання визначається державою, а професійна підготовка - підприємством).

Розглянемо ці системи детальніше за допомогою табл. 1.

Проаналізувавши системи професійної освіти різних країн світу можна зробити висновок, що досвід досліджуваних країн має виняткове значення для України, оскільки його можна використати, як для вдосконалення власної